

A close-up, artistic photograph of two men's faces in profile, facing each other. The man on the right is in the foreground, looking down with a somber expression. The man on the left is slightly behind and to the side, also looking down. The lighting is dramatic, highlighting the textures of their skin and hair. The overall mood is intimate and melancholic.

JOSEP M. PAGÈS

BLAT

PREMI DE NOVEL·LA CURTA JUST M. CASERO 2015

Empúries

narrativa

Josep M. Pagès

Blat

Premi Just M. Casero 2015

Editorial Empúries

Barcelona

© Josep M. Pagès, 2016

El jurat del 35è Premi de Novel·la Curta Just M. Casero,
convocat per la Llibreria 22, el formaven: Mita Casacuberta,
Josep M. Fonalleras, Imma Merino, Vicenç Pagès Jordà,
Eva Vázquez i Guillem Terribas (secretari).

Primera edició: gener del 2016

© d'aquesta edició: Grup Editorial 62, s.l.u.,
Editorial Empúries
Diagonal, 662-664. 08034 Barcelona
info@grup62.com
www.editorialemperuries.cat

Fotocomposició: Víctor Igual
Impressió: Bookprint
DIPÒSIT LEGAL: B. 89-2016
ISBN: 978-84-16367-38-2

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

Érem dos, ens vam separar en la foscor. L'altre era més àgil i va travessar la frontera. No duia els papers. Això és tot el que jo sabia d'ell.

Sempre en vaig esperar notícies, malgrat tot: del lloc on vivia, de la sort que havia tingut. Perquè havíem estat dos iguals en un mateix destret i ell se n'havia sortit.

Els contactes em deien que l'havien vist algun cop i que les coses li anaven bé. Al començament, me'ls creia a ulls clucs. Després, al cap de molt de temps i per falta de més notícies, vaig estar a punt de pensar que la vida de l'altre era una cosa que ens havíem inventat entre tots plegats per fer-me content.

Hi havia missatges que m'arribaven de maneres secretes o tot just per intuïció. Imatges i records, clars, un abocament i una estesa de llum. Al territori hostil on m'havia quedat, a prop de la frontera, sempre era de nit. El terreny lliscava en un esfondrament continu, sense cap lloc on em pogués agafar o romandre-hi, sense res per abastar o guardar-me com si fos meu. No res, excepte aquests papers, que són precisament de la mena de papers que l'altre no va

tenir mai, o bé és que els va perdre o els va deixar caure.

Me'ls va proporcionar el guarda de la frontera. Em va fer entrar al despatx, davant una taula per treballar-hi dret. El guarda em va ensenyar a compondre aquestes coses, que hi passes els ulls per sobre i sents una veu teva que et parla. Jo les trobava confuses i me'n vaig queixar, però el guarda semblava que només esperés les meves protestes per poder sortir-me amb un ciri trencat. Era la manera de fer dels oficials, dels contactes i de gairebé tots els habitants del territori hostil. Jo havia de viure entre ells i vaig acostumar-m'hi, perquè només als encontorns de la frontera circulaven missatges furtius i murmuris sobre l'altre.

Saber què s'havia fet d'ell, si estava bé de debò, si havia trobat un lloc on viure a l'altra banda, era tot el que jo podia desitjar. Vaig fer alguns intents en aquest sentit, per esbrinar alguna cosa, per informar-me, però en els meus esforços hi havia d'entrada algun error. Sol, enredat a omplir aquests papers mig a les fosques, a la fi vaig comprendre que depenia de l'altre. Era ell qui havia d'establir contacte. Si volia tenir notícies d'aquell que es va esmunyir davant meu en la foscor, d'aquell que només em va conèixer com una ombra a frec de les seves passes, havia d'esperar que ell, l'altre, es recordés de mi.

Fa dos mesos, va rebre una invitació de boda que s'havia retornat a la impremta. La núvia volia que li

encertessin el color blau de les lletres. L'encarregat de la impremta, que ja s'havia tret tots els blaus del barret, li passava la feina a ell.

—Tu posa-hi el primer blau que et sembli. I si la núvia se't queixa, xit, aire —li va dir el de la impremta per telèfon. És clar que no ho deia seriosament.

El mateix dia, en un segon correu electrònic, l'encarregat també li va enviar un manuscrit escanejat que s'havia de passar en net com més aviat millor. Era el dietari d'un personatge conegut de la ciutat que havia mort feia poc. S'hi va posar tot seguit i va teclejar-lo durant dos dies, sense alçar el cap de la feina, immers en l'acostumada boirina de tedi que no li deixava veure, no ja la veritat de les coses, sinó més enllà del seu nas. Va trobar que el dietari no era més que un text transparent, tal qual, com tots els que li enviaven, i sobre l'autor tenia un sol comentari a fer: «Bah, aquest...».

—A tu t'agradarien els dibuixos de Magritte —li va dir una vegada un professor d'il·lustració després de suspendre-li un examen. Era un home rabassut, llest, perillós. Ell va pensar que al bar de l'acadèmia es tornava tractable i senzill.

El professor va agafar un tovalló de paper d'un munt del taulell i el va sostenir en vertical entre tots dos. El tovalló representava un mur que va dibuixar el pintor René Magritte.

—Magritte va dir que un objecte dibuixat sempre fa suposar que al darrere hi ha un altre objecte —va explicar el professor—. Per exemple, a l'altra banda d'aquest mur s'hi poden ocultar moltes coses. Totes les

coses: les que ens importen, les que voldríem veure. Com ens podem fer una idea de totes aquestes coses?

Ell no va respondre. Només pensava en sarcasmes i revenges per l'examen suspès, i no podia deixar d'adonar-se que aquell mur diminut de paper que sostenia el professor no li ocultava cap palpís. El professor va respondre per ell:

—A partir de l'aspecte del mur —va dir—. I del context on es troba el mur. Del lloc on és. Un solar en obres, una urbanització. Hi haurà coses distintes al darrere en aquests dos casos. El mur en si mateix no és interessant. Però tot és com aquest mur: tot el que veiem amaga una altra cosa, i sempre intentem descobrir aquesta cosa a partir del que veiem.

El professor va deixar el tovalló al munt d'on l'havia agafat.

—El dibuix que has fet a l'examen m'ha fet pensar en el mur de Magritte —va afegir—. Què havia de tenir en compte a l'hora de puntuar-te? Havia de posar un deu al teu dibuix per tot el que em suggereix que hi ha al darrere, o un zero perquè no és res més que un mur?

Ara pensa que ha millorat, des que va suspendre aquell examen. Així com han hagut de passar vint anys perquè es recordés amb equanimitat del professor, només li han calgut dos mesos per reconèixer els mèrits del dietari que va passar en net.

El *Dietari de V.*, escrit a llapis i mig esborrat pels anys, mostra un home, no res més, amb tots els defectes, ficat en els afers de cada dia. Però té interès per les circumstàncies en què es va escriure. L'autor

el va començar abans de la guerra i el va reprendre al cap d'uns anys, a primera línia del govern de la postguerra a l'exili. Va guardar-lo en un calaix durant més de mitja vida. Quan ja era molt gran, va llegir el dietari a una institució pública perquè l'edités després de la seva mort. El va deixar sense corregir; no covava pretensions sobre un text escrit per ell. Havia estat un home d'acció, era la seva vida el que havia tingut interès. Per a ell era important ser fidel als fets, que explicava tal com raja en el moment que passaven, i també respectuós amb son germà, que sí que havia estat, a diferència d'ell, un home de lletres.

Durant dos dies va passar en net el dietari, o més aviat s'hi va esbarallar, ple com estava de grafies tal com m'han sortit i frases que jo ja m'entenc el que vull dir. En molts casos les va suplir amb punts suspensius, sèries d'interrogants i, de cara a les tardes, alguns «no sé què hi diu».

Al vespre del primer dia, per canviar d'aires, va treballar en la invitació de boda que li havien enviat gairebé al mateix temps que el dietari. La invitació, de moment, era una simple prova d'impremta. La va imprimir en dos folis que va grapar l'un d'esquena a l'altre, davant i darrere. Imitava un embalatge postal, amb la font Courier i un marró de caps de color de fons. Hi havia la informalitat i els sobreentesos que als nuvis sovint els agrada de posar-hi. Va remenar dempeus a l'arxiu entre les mostres de feines enllestides. El blau que va triar finalment per a les lletres era fort, una mica brut de verd, un blau sense

imaginació, de bata i gibrell. Havia estat de moda, creia, feia una temporada.

Va posar aquest blau a les lletres del document digital de la invitació i en va preparar una imatge per enviar-la al correu de la núvia. Llavors va trobar una errata a la prova impresa. Per avançar feina va trucar a un dels dos telèfons de contacte, aquell mateix vespre. No li van respondre i va deixar el missatge.

«Hola, mira, truco de part de la impremta, em dic Tomàs, que truco per la invitació de boda, que ara us l'enviava per allò del blau i acabo de veure que hi falta» alguna dada del nuvi, ja no se'n recorda, «i com que us corria pressa, gràcies».

L'endemà, mentre continuava picant el *Dietari de V.*, va rebre al mòbil un missatge de text de la núvia.

«Tomàs, ens ha fet un bot el cor. Ets tu de veritat? Quant de temps! Escolta, ara vaig de bòlit... Tu vine directe al convit, com tots els de la colla. No cal que t'enviem la invitació, eh? Ha! N'estem més contents, al final ha quedat preciosa».

La núvia de les lletres blaves acabava de convidar-lo a la boda amb un missatge de text. Va continuar teclejant punts suspensius i sèries d'interrogants i algun «no sé què hi diu».

Avui, al cap de dos mesos, ha rebut un sobre amb les galerades del dietari. Les hi retorna el curador de l'edició. Tot i que el Tomàs s'agafa el dia lliure, igualment s'asseu davant l'ordinador amb el sobre a la falda. Treballa a casa, en un pis petit del centre. La sala d'estar és el despatx i el rebedor, l'arxiu. A través de les dues finestres del pis, que ha deixat obertes

durant la nit, se sent un fons d'ocells rere el trànsit i comença a entrar escalfor. És d'hora per a gairebé qualsevol cosa.

El curador de l'edició del manuscrit li ha tornat la transcripció cosida de correccions en retolador vermell. Hi dóna un cop d'ull, sense treure els fulls del tot de dins el sobre. Li ha resolt els dubtes i encara ha trobat altres modificacions a fer.

Pel que fa a la invitació, en aquests dos mesos, pel seu compte, el Tomàs també n'ha omplert els buits.

Se'n va a rescatar-la d'una de les dues fruïteres de la cuina, que li serveixen per desar-hi qualsevol cosa. En una, a més del clauer, cartes i monedes, hi té peres de cambra, collides i refrigerades l'any passat, que va comprar fa uns dies per anar estirant el bon temps d'enguany —falta poc per al juny. La invitació s'ha convertit en una paperina, en uns fulls que haurien pogut ser de diari, aprofitats per posar sota la fruita. Hi ha motes vegetals que espolsa a l'aiguera i taques de podridura. Allisa els papers rebregats. Llença dues peres. Més que una invitació, és la prova d'impremta que ja es coneix: dos folis normals i corrents grapats l'un d'esquena a l'altre. Encara hi ha una errata i les lletres són de color blau cel.

La núvia no va encomanar els sobres a la impremta, perquè hi posaria el remitent amb un segell. Així i tot, a la invitació hi ha els noms de la parella, Marina & Tero. Potser hauria reconegut els nuvis si, a banda de fixar-se en el color de les lletres, hagués llegit el que hi deia. Té com a millor excusa que són uns nuvis una mica grans, de la seva edat, uns qua-

ranta anys, i que en fa molts, potser vint, ja?, que no els veu. I, en fi, va reconèixer el tal Tero pels plurals que la núvia va fer servir al missatge de text: ens ha fet un bot el cor; n'estem més contents. El nuvi, va sobreentendre'l. L'Ermenter. No recorda que ningú li digués Tero, a part de la Marina.

Això és el que ell sap. La resta, se l'ha imaginat a partir d'una pregunta: sabien els nuvis que ell fa feines per a aquesta impremta?

Hola, mira, truco de part de la impremta, em dic Tomàs, que truco.

No t'ho creuràs. Què? Té, escolta aquest missatge.

Què feien? Res, el convidaven.

Vols dir? Mira, si és que no, tracta-hi tu, ara, amb la impremta. Ah, no, no, si a mi m'és igual, no ve d'un. Tomàs, ens ha fet un bot el cor.

Ens ha fet un bot el cor. La seva invitació a la boda de l'Ermenter i la Marina és una prova d'impremta. Sense sobre, amb una errata i empastifada de peres podrides.

L'ha buscat per veure l'adreça de la sala de festes o d'on sigui que es fa el convit. Només hi ha un mapa, COM ARRIBAR-HI, que segurament van haver de redibuixar a la impremta perquè no serveix per a res. Hi identifica una carretera, mentre que els encontorns semblen partides dels afores. El dia i la data són avui, divendres, a les sis de la tarda.

Fa dos mesos, va pensar que tenia temps de sobres per saber on havia d'anar. Podia demanar la prova definitiva de la invitació al de la impremta, que se'n va encarregar una altra vegada quan ell hi

va haver posat el nou blau. I si no, doncs es presentaria a l'ajuntament a l'hora de la cerimònia, com si anés despistat, i allí l'informarien. Ara que ha arribat el dia, sap que no farà res d'això. Com que s'agafa festa no té intenció de trucar a la impremta. I, d'altra banda, ell no és ni despistat ni despreocupat ni prou fort per ser lleuger, com de vegades li agrada pensar —com quan va respondre el missatge de la núvia amb un OK. També és tard per confiar en catàstrofes que li impedeixin d'assistir al convit; d'aquí a unes hores es presentarà en algun lloc com un convidat sense gaire compromís, un concurrent informal.

Continua sent d'hora per a gairebé qualsevol cosa. La núvia no va tenir res a dir sobre aquell blau de sabatilla, però el curador del dietari li ha posat una nota dins el sobre: «Gràcies per la bona feina, Tomàs. Penso que V. n'hauria quedat content», i més avall: «...quatre correccions; per qualsevol dubte, et prego que et posis en contacte amb mi. Pel que fa a la maquetació, tinc algunes reserves, però estic resolt a confiar-te la composició del dietari sense patir perquè en malmetis el significat».

Aquesta nota li recorda el seu propi sarcasme, igual d'ineficax, davant d'aquell professor d'il·lustració.

—Ets tu que m'has de puntuar —va contestar el Tomàs.

—Ja ho he fet —va dir el professor—. Crec que he vist alguna cosa al darrere del teu dibuix, i per això l'he trobat interessant. El que és el dibuix en si, d'interès no en té cap.

—Perquè és un mur.

—Doncs, sí. Bé, tots dos sabem que no és un mur el que has dibuixat. I que jo no puntuo segons els meus gustos personals; ja parlarem a classe sobre anatomia, perspectives, proporcions i tot això. Ara mateix en tinc un al davant, però.

—Un què? —va preguntar ell.

—Un mur —va respondre el professor.

Anava sovint a veure l'oficial de l'estafeta.

Mai no tenia cap carta per donar-me. I això que, de missatges, n'arribaven en grans estols. N'hi havia molts que jo hauria pogut entendre, missatges com esclats de llum i olors recordades, sense papers ni signes. La majoria es retornaven quan només havien fet que arribar a l'estafeta. Altres es trametien als seus destinataris, foscor endins. D'aquests missatges, de vegades me'n trobava algun enganxat sota la sabata o, més endavant, en una pota de la taula del despatx del guarda. Això passava amb les formes que ens arribaven en la foscor. Ara eren aquí i ara allà, se'ns escolaven entre els dits.

L'oficial, que vivia apartada dels altres, preferia retornar ella mateixa de seguida gairebé tot el que li arribava. Era una dona tranquil·la que treballava molt i no ho semblava, amb alguna cosa marginal i desmenjada en els seus gestos. Quan em vaig quedar sol, em va convidar a un cafè dins l'estafeta, construïda entre les arrels d'un gran arbre. La foscor era

més densa que a fora, però ens arribava el so de les fulles, un so d'onades, del vent en la vegetació. La frondositat venia de molt enllà, s'atansava en passes successives. I la fregadissa de fulles duia en si mateixa tant la perspectiva d'un bosc profund de muntanya com la piuladissa dels ocells, que ressonava des de diversos indrets com si el paisatge fos un paper arrugat i els moixons es posessin en cada plec, uns a prop, uns altres lluny, en fondalades, en cims o en sécs de biaix, aqueferats, volant tots ells d'un plec a un altre del paper de manera que els diversos estols mantenien el mateix nombre d'ocells, només que eren sempre uns altres —tot això era el so de les fulles dins l'estafeta.

L'última vegada que hi vaig anar, l'oficial ja em tenia preparat el cafè. Li vaig donar les gràcies i vaig seure a bufar la tassa als graons de l'entrada, la meitat graons excavats en la terra i l'altra meitat arrels horitzontals. «El missatge arribarà ara mateix», em va dir l'oficial, tímida i esquiva, «si tens diners per pagar el franqueig». Jo no duia ni cinc. «Vaja. En qualsevol cas, vés a veure el guarda de la frontera, ell hauria de saber com van aquestes coses. T'ensenyarà a omplir uns papers i potser t'explicarà com va això del franqueig». La frontera queia lluny. Costava d'atansar-s'hi, per començar. I un cop hi eres, havies de córrer molt per travessar-la. «Tanmateix, t'hi deus haver atansat prou, si saps aquestes coses. Deus haver vist algú que la travessava. Era algú que coneixies?». Érem dos. «Més alt, noi, que amb aquest soroll...».

L'oficial havia pujat a un entreforc a prop de la

copa. Jo seia en un graó i, a mesura que bufava, la tassa de cafè se'm va esvaïr entre les mans. Vaig deixar les restes fumejants en un dels graons i vaig pujar per dins del tronc buit. L'arbre era un noguer. A l'oficial, mentre em preparava el cafè, se li havien acumulat els missatges sobre les branques. Ara s'havia d'afanyar a retornar-los, gairebé tots.

Mirant l'oficial com feinejava, jo no sabia què dir. Entre les ombres, ja semblava poc afavorida; el llambreg opac i inexpressiu dels seus ulls t'ho confirmava. En contrast, l'envoltava allò que sempre ha estat un perjudici per als habitants de la nit, la bellesa. L'oficial agafava fulles menudes i les llençava d'una en una. Les fulles eren, alhora, brots tendres, moixons i trajectòries breus com pinzellades de blanc, que partien amunt en direcció a les tanques de filferro espinós. Quan l'oficial llençava una fulla les del voltant s'esvalotaven, s'estremien, cruixien com paperets estripats i s'envolaven amb el missatge. Tot això feia bo de mirar, i m'hauria pogut quedar allí, aturat per sempre, entre el frec de les fulles alçant un castell de boscos que només era fosc. Per sort, l'oficial m'estava agraïda perquè anava sovint a veure-la. «Ja deu fer temps que és a l'altre costat, deixa de pensar-hi», em va dir des de dalt del noguer, «i tampoc no t'has de preocupar pels papers, ni pels d'ell ni pels que el guarda et proporcioni a tu. Segurament, un cop els hakis omplert, el guarda et dirà que els llencis. No li ho tinguis en compte. Pensa que només t'ho dirà perquè això és el que veu fer a la gent que passa a l'altra banda. És un lloc tan estrany,

la frontera, que ni tan sols el guarda no en plega gran cosa. Al cap i a la fi, ningú no ha dit mai que hi hagi d'haver dos costats». En aquest cas, els missatges que passaven per sobre les tanques de filferro tampoc no haurien tingut cap raó de ser. «Però a tu et convé de pensar que hi ha missatges que van i vénen. No sabem durant quant de temps serà vigent el sistema de tramesa. Per si de cas, posem que serà poc temps. Corre, afanya't. Vés a veure el guarda de la frontera, de moment encara hi és».

Era una dona valenta. Qualsevol altre, en el seu lloc, s'hauria arraulit al fons de l'estafeta amb el cap entre els braços. Els brots tendres com ocells que bategaven i com raigs de llum, aquells missatges que s'envolaven de les mans de l'oficial des del capdamunt del gran arbre, eren clars i honestos, i duïen fins molt enllà una veritat simple i a la fi entenedora. Enmig de tot això, ella era capaç de seguir el fil d'una conversa. Ningú més no ho sabia fer en el territori hostil, en cap circumstància. Fins i tot em va donar entenenent que no era ben bé amb ella que em convenia de parlar, sinó amb algú de semblant. I això que li agradava rebre visites, i jo era l'únic que l'anava a veure. Vaig fer cas del que em deia i em vaig afanyar, i gràcies a ella vaig arribar als encontorns de la duana.

Marca el número de telèfon. No cal que passi res de l'altre món perquè retrobi intactes, tal com sempre, al seu davant, la por i el ressentiment —és la por de

trencar una copa de vidre guardada en una vitrina i el ressentiment de no haver tingut l'opció de trencar-la, al capdavant. Un dia, de petit, va agafar una copa per fer-la girar i mirar-se-la de tots costats: els reflexos en els bisells, el trasllum del vidre gruixut. La copa s'ha conservat com si fos nova, entre les altres que hi fan joc, apartada no tan sols del nen de la casa sinó de qualsevol visita que tingués disposició a acceptar una mica de vi dolç si n'hi oferien, preservada per les mans adultes sempre a l'aguait. Corre que ha obert la vitrina i ja la té a les mans, pren-li, tanca la vitrina amb clau, Amb quina clau vols que la tanqui si no hi ha pany, Doncs vigila'l més. La copa és dins la vitrina encara. És ell que s'ha convertit en un trencador potencial de copes. Gairebé no va tenir temps de sostenir-la entre els dits i ha oblidat com era; en canvi, l'ensurt de veure venir les mans vigilants, la por crispada d'aquelles mans i la irrupció a la sala, Corre que la trencarà, encara li dura. Les rajoles de la sala on es perpetua la vitrina també s'han mantingut intactes, sense cap escantell, noves com el primer dia, netes com plats a l'escorredora, lliures de cops. A cinc pams per damunt de les rajoles, rere portes de vidre, es guarda el pessic de vidre que mai no va tenir l'opció de trencar, el bolic de llums i formes a l'abast de la mà que per a ell s'ha continuat trencant contra les rajoles a pesar que ni tan sols el va treure de sobre el prestatge. Amb la copa s'hi guarda també intacte el nen que està a punt de fer trencadissa sense saber-ho, just quan més entretingut i meravellat estava, i que ha de ser protegit

d'ell mateix, d'aquesta inconsciència amb què explora i abasta descobertes felices, que només el pot menar a un desastre de vidres trencats. L'escampall mai no va ocórrer, no es va sentir el soroll del vidre contra les rajoles, i ell no va rebre el càstig consegüent a la trencadissa, sinó que el càstig va ser per haver pogut trencar la copa. Li hem d'estar a sobre a cada moment, on és ara, corre a veure què fa, corre que ja ho deu haver trencat, El què, El que sigui. I la irrupció a la sala, la corredissa al seu darrere, de l'ensurt una mica més i li fa caure la copa a terra, perquè no hi va haver cap altre perill per a la copa que la por crispada d'aquelles mans adultes que es van apressar a prendre-l'hi dels dits de nen. El misteri és vigent i encara no s'ha resolt: el trasllum i els reflexos, la llum i les formes que hauria vist com canviaven a través dels bisells de la copa si hagués estat a temps de fer-la girar—. Per retrobar la por i el ressentiment no ha de fer res de l'altre món; només li cal agafar el mòbil, marcar un número de telèfon i esperar que contestin.

Coneix uns oncles del nuvi —coneix tots els parents del nuvi, de fet, però hi ha uns oncles seus que viuen a prop de ca la Ramira. Cada cop que se'ls troba li pregunten per la Ramira i, com que ells li són veïns i el Tomàs no va mai a veure-la, sempre són ells qui en saben més coses. Això els satisfà, perquè l'enxampen en una manca d'afecte i perquè la Ramira se la deu merèixer, i, mentrestant, ells queden com uns bons veïns que no poden deixar de preguntar-li per ella. Sempre que els saluda, el Tomàs

acaba convençut que no hi ha ningú que pensi de debò en la Ramira. Algun dia que els ha vist pel carrer ha procurat evitar-los. Amb tot, els té prou confiança per trucar-los a ells el matí de la boda abans que als nuvis.

—Que no es troba bé, la Ramira? —s'escandalitza la Vicky quan li sent la veu.

El Tomàs descobreix que una trucada seva a casa de la Vicky i el Jan només pot voler dir que la Ramira «no es troba bé».

Té una visió anticipada, inèdita, luctuosa de si mateix, del que s'espera d'ell, en qualsevol moment intempestiu, en un pis amb marcs daurats i tapets i llums de peu amb serrells. Per tranquil·litzar la Vicky, li dona conversa de la manera habitual i satisfactòria: no s'ha mort ningú. Després li explica que només trucava pel convit.

—Per anar directe al convit, dius? —La veu emmudeix a l'altre cap del telèfon. Se senten cops i un dring de bijuteria que li porta l'olor de violetes de la Vicky. Ja s'ha arreglat per a la boda o només és la muda de polseres i perfum dels matins? Camina pel pis; li nota que s'ha apartat el mòbil de l'orella i mira cap a una altra banda; deu consultar el Jan o la invitació que a ells sí que els han enviat. S'imagina els ulls dolços de la Vicky, que poden arribar a ser molt escèptics.

—Nen, posen un cotxe.

La veu ha tornat de sobte, grassa i aspra, però sense intenció, més aviat entre dues mossades d'esmorzar.

—Sobretot sobretot no amoïnis el Tero, que avui ja no és dia, complidor com sempre vol ser, doncs imagina't avui, per això ara dèiem amb el Jan, Vols dir que li ha quedat algun cap per lligar? M'estranya, perquè nosaltres ja no estem per voltar tot el dia i asseure'ns en aquells bancs de l'ajuntament, i el Tero, que sempre ens ve a veure i sap com va això nostre, el primer que ens va dir, «Tieta, no cal que patiu que posarem un cotxe» que surt d'aquí a la voreta mateix de casa i va directe al convit per a tothom qui vulgui, o sigui que tu vine abans de les sis que deu ser així com heu quedat, només que ara no te'n recordaves.

«Un cotxe» deu ser un autocar per als convidats. «Això nostre» pot ser absolutament qualsevol incidència en la salut del Jan. La salut del Jan sempre sembla bastant passable, sobretot per a ell, però mai no deixa de ser motiu de suspicàcies i d'apel·lacions a la sanitat pública per a la Vicky. I «el Tero» és l'Ermenter. Tothom li deu dir així, ara.

El Tomàs deixa córrer de preguntar-li pel Jan i «això nostre», perquè ja deu haver quedat prou satisfeta. A més, li nota una certa alarma, un retret, un tremolor de bijuteria. Si el Tomàs hagués fet avui la trucada que s'espera d'ell al pis dels marcs daurats, l'escàndol ja hauria estat majúscul. Perquè ell hauria de saber que aquesta única trucada que els pot fer no ha de ser en cap cas tan intempestiva per esguerrarlos el dia que se'ls casa el nebot. Doncs resulta que el Tomàs no tan sols ha triat un moment inadequat per ser intempestiu —no ve de mig dia per fer una

trucada com aquesta— sinó que, sense cap mena de consideració per l'ensurt que passarien en sentir-li la veu, els ha trucat per una altra cosa.

I encara hi ha una qüestió que la Vicky deixa passar. És estrany que no el sotmeti a un interrogatori pel fet que l'han convidat a aquesta boda. El Tomàs gairebé ho esperava; responent a la Vicky ell també ho hauria entès més bé. Que potser ella s'adona que ha xerrat massa? (Però, si convé, segur que trobarà una excusa per a això: «Què li havia de dir, pobra de mi, no veus que aquest xicot truca sense avisar?».) Deu ser per això que li ballen les polseres.

Ell li dóna les gràcies i s'acomiada fins a quarts de sis de la tarda.

Vaig davallar a la duana per unes escales mecàniques dins un túnel. En aquelles escales, hi vaig ser en tres moments diferents alhora.

En el moment present, que coincidia amb el meu punt de vista, jo era al capdamunt i començava a davallar.

A la meitat de les escales, en un segon moment, estava recolzat a la barana esquerra, observant enllà, en la foscor, passant l'estona, i era jo en el passat.

Quan vaig ser a prop del segon moment, vaig procurar apartar-me cap a la dreta.

Mentrestant, em veia en el tercer moment, el futur, al cap d'uns segons, quan arribava al capdavall i m'adreçava als funcionaris de duana.